

Antoni Garcia Miralles, Joan Lerma i Ciprià Ciscar en la cloenda del V congrés nacional del PSPV-PSOE en 1988. Formen la troica socialista des del III Congrés Nacional del PSPV-PSOE, fet a Benicàssim l'any 1982.

1985

El VII congrés nacional del PSPV-PSOE marca un punt d'inflexió en el llenguatge del seu secretari general, Joan Lerma. És l'entrada en una segona etapa del lermisme, iniciada en el IV congrés, fet a Alacant l'any 1985.

Era un dia clar i fred d'abril. Els rellotges tocaven la una de la tarda. Winston Smith, amb el mentó tocant-li el pit per tal de resguardar-se del molest ventot, s'esmunyí amb prestesa per la porta vidrada de les Cases de la Victòria, encara que no tan de pressa que no s'hi entaforés ensem un bufarut carregat de pols i de sorra.

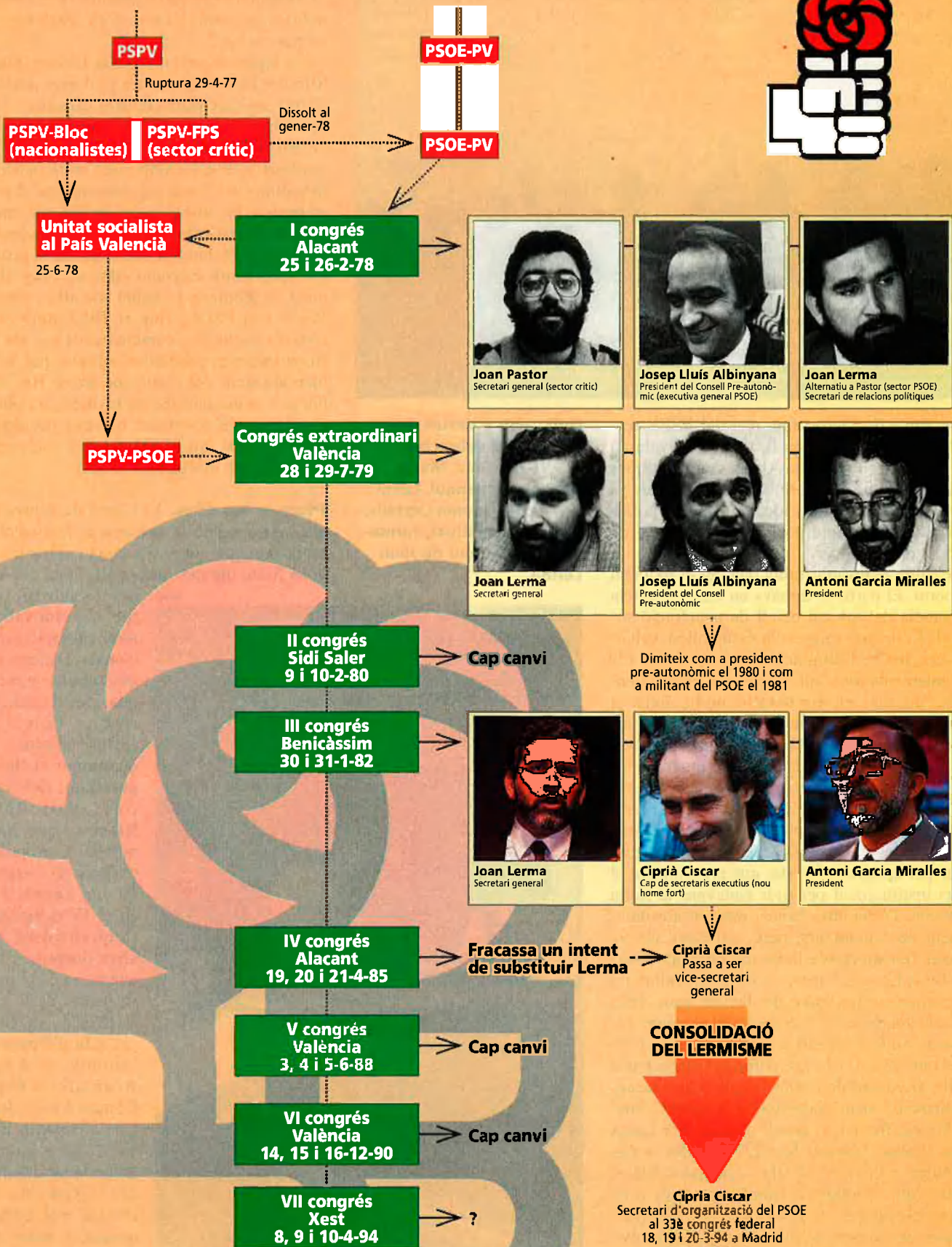
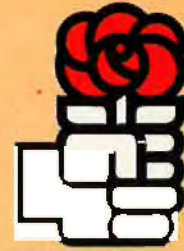
El passadís d'entrada feia olor de cols bullides i de floridura de catifes velles. A un cantó del passadís..."

Així comença la novel·la que George Orwell va escriure l'any 1948 i que, per un joc de l'autor amb els últims números de la data, acabà titulant *1984*. I així podria començar també qualsevol crònica del IV congrés nacional del PSPV-PSOE. Eren uns dies clars i calorosos d'abril. Els rellotges anunciaven la nit del dia 21. Ja en feia dos de congrés. Txiqui Benegas, aleshores secretari d'Organització del PSOE i que havia fet cap a Alacant per inaugurar l'esdeveniment, s'estava, poc xerraire, en una sala contigua al fòrum on els delegats debatien la ponència i les esmenes corresponents. "El cerimonial que justifica els congressos", en diu un ex-dirigent dels socialistes valencians. "És en la sala contigua –continua– on es decideix, paral·lelament,

l'executiva que n'ha d'eixir". Txiqui hi participava poc. Menjava, com tothom, entrepans. Observava la frisança que recorria els passadissos. Que no era poca. També arxivava noms i posicions. Complia, fet i fet, la seua missió. I quan arribà Alfonso Guerra a clausurar el congrés, Txiqui el posà al corrent del tràfec d'idees que circulaven aquell cap de setmana d'una manera alternativa.

Ara o mai. Un sector del partit, encapçalat per Ciprià Ciscar, aleshores conseller de Cultura de la Generalitat valenciana –amb un 40% del pressupost total–, i Antoni Garcia Miralles, president del partit, intenta una operació d'oposició a la direcció del PSPV-PSOE. Aquest grup renovador, abonat per Felipe Guardiola –que controlava un important sector de Castelló–, Ricard Pérez Casado –aleshores alcalde de València–, Rafael Blasco –llavors conseller de Presidència, i amb el gran pes territorial que li atorgava el control de les comarques de la Ribera Alta i una part de la Baixa i d'alguna més–, Antoni Asunción –que era president de la Diputació de València i home de Ciscar–, entre altres, apostava per una valencianització del partit. Allò que ara se'n diu federalització. Establir

Evolució del socialisme valencià (1977-1994)

ARXIU

els límits de l'autonomia real del PSPV respecte al PSOE. "I a la fi, res", assenyala un d'aquests renovadors. Altres veus crítiques asseguren que l'antilemisme del 85 no es va produir per qüestions ideològiques de política alternativa, sinó per una pura qüestió de poder dins el poder.

L'equip renovador sabia que era el moment oportú. El partit es trobava en estat de gràcia i gaudia del màxim nivell de penetració social. I ells controlaven la Generalitat valenciana, les tres diputacions provincials i els ajuntaments més importants del País Valencià. "Jo, mai, en cap votació, no he donat el meu vot a Joan [Lerma]", diuen que deia pels passadissos Antoni Asunción amb una gosadia que el portava més enllà que ningú en les tesis renovadores. Però van cometre un seguit d'errors que no els van permetre de reeixir. D'un costat, alguns estaven més preocupats per les institucions –"fer gestió"– que no pas per aprofitar el poder que els atorgava el pes institucional per tirar endavant la lluita interna. D'una altra banda, estaven absolutament desorganitzats; però, sobretot, els va pesar l'encarnissada lluita pel lideratge alternatiu a Lerma. Ciscar i Garcia Miralles no s'entengueren a l'hora de decidir quin d'ells dos havia de ser el successor del secretari general. Aquesta tensió no afluirà fins al final del congrés. Aleshores, Alfonso Guerra tanca files al voltant de Lerma, esquiva la desestabilització i arriba l'apogeu de "l'aparell" fidel a Ferraz, format en aquell moment per Leandro Picher, Manuel Rivas, M. Antònia Armengol i Jaume Castells –coneguts dins el partit per "fontaneria dura", que avui o bé han desaparegut o han perdut pes polític–. "Eren els quatre que més estrenyien en favor de Lerma, però tant estrenyien que ofega-

Dalt, acte d'unitat dels socialistes valencians (25-VI-78). Baix, Maria Antònia Armengol, Leandro Picher, Jaume Castells. Amb Manuel Rivas, formaven l'aparell dur de Joan Lerma.

ARXIU

ven", comenta un ex-militant del partit, el qual afegeix que les persones que entraren "esborraren la possible lluentor intel·lectual i política que podria haver eixit d'una executiva renovadora".

Vist aquest triomf d'Alfonso Guerra, Garcia Miralles fa el tomb –"ens va deixar penjats", afirma un dels protagonistes directes– i se'n va amb Joan Lerma. Havia vençut un model de partit "tancat, endogàmic, clientelar, subordinat al PSOE, amb poca participació de la militància i sense cap autonomia del partit respecte a les institucions; model que encara dura avui", tal com indica un diputat socialista. A més, s'enterrava una etapa de la història del socialisme valencià –des de l'any 1978, quan es produeix la unitat socialista entre el PSPV i el PSOE, fins al 1985, amb el IV congrés nacional–, caracteritzada per les tensions internes, produïdes sobretot per la comarcalització del partit, inexistent fins aleshores, i la inestabilitat en la direcció política. Començava el lermisme, que es consolida un any i un altre fins al VII congrés nacional de Xest. (Vegeu gràfic, pàgina 35.)

Plom a les ales. El triomf de l'aparell en el congrés del 85 fa que aquest, lluny d'obrir-se, es replegue sobre si mateix i comence, segons fonts internes del partit, "una col·locació de substituïts de tots els renovadors" amb càrrecs institucionals. D'altres veus discrepen i entenen que, tret d'algun cas concret, Garcia Miralles sempre ha mantingut el lloc de president del partit fins avui; Rafael Blasco –que havia rebutjat la proposició d'entrar en l'executiva que Lerma li féu en el IV congrés, de la qual formà part anys després–, tot i que ja no és al partit, va passar de la Conselleria de Presidència a la d'Obres Públiques i Antoni Asunción i Ciprià Ciscar foren destinats a Madrid. En el cas d'aquest últim, hi ha fins i tot qui opina que Lerma no l'ha tractat mai com un enemic a batre, sinó "com l'adversari que

no persegueixes”, en qui veu unes “característiques complementàries per al socialisme valencià”. Això ho confirmaria, segons la mateixa opinió, el fet que Ciscar haja eixit del darrer congrés federal convertit en nou secretari d'Organització del PSOE, designació d'última hora que va sorprendre tothom, però que tenia el vist-i-plau de Lerma. Ciscar, que des del 85 vivia una “subordinació/resignació absoluta al secretari general dels socialistes valencians”, ix de nou en una conjuntura favorable.

Les improvisacions d'última hora quant a noms són, d'altra banda, una de les constants en la trajectòria política de Joan Lerma, que tal com assegura un diputat socialista, “des del 85 ha dissenyat, ell tot sol, totes les executives”. Un exemple clar d'aquest tret del secretari general del PSPV-PSOE és el nomenament d'Antoni Asunción com a president de la Diputació de València, decidit en qüestió de minuts. Lerma volia col·locar-hi Francesc Blasco, que és vetat per Madrid; Ciscar automàticament esmenta Asunción i Lerma diu que sí. El fet que Blasco fóra president l'any 1987, quan Asunción passa a la direcció d'Institucions Penitenciàries —apunta un destacat membre de la direcció socialista—, és un d'aquells “misteris sense resoldre que té la política”. Una altra de les incògnites que suscità el IV congrés, i que també entra en el terreny dels nomenaments sobtats de Lerma, és l'accés d'Ernest Nabas, secretari de Comunicació, a l'executiva, quan no era militant del PSPV i havia assistit a l'esdeveniment polític acreditat com a periodista.

Indicis de canvi. Han passat nou anys i Lerma no ha estat qüestionat mai més dins el partit en el terreny orgànic. Els oponents del 85 o bé són fora el partit (Blasco, Guardiola), o tenen càrrecs a Madrid (Ciscar, Asunción), o han passat a un segon pla (Pérez Casado). Només García Miralles manté un càrrec intern més honorífic que no real i un càrrec institucional des del qual no fa ombra a Lerma. L'únic interrogant que es presenta ara al president de la Generalitat valenciana, i secretari general del PSPV-PSOE, és de signe electoral; i és que per primera volta els socialistes veuen perillar la seua supremacia al País Valencià. Apareixen, ara, els primers indicis que revelen un tomb en el llenguatge polític del secretari general. Un canvi propiciat, a banda l'ensurt electoral, pel trencament entre Felipe González i Alfonso Guerra. Lerma opta pel president del Govern i secretari general del PSOE, però manté una certa connexió organitzativa amb el guerrisme —el model de partit que Guerra defensa no deixa de ser una organització lermista—. És precisament això que fa que es presente com un integrador,

sos de l'origi
traçaq la tendència de
en el dms Jofre de
a l'organització a J

IV congrés nacional del
PSPV-PSOE, fet a Alacant
els dies 19, 20 i 21 d'abril
del 1985. D'esquerra a dreta,
Joan Lerma, Alfonso Guerra,
Antoni Garcia Miralles i Albert Pérez Ferré en l'acte de cloenda. Quan arribà el vice-president del PSOE, tanquen files al voltant de Lerma i decideixen l'executiva que ha durat fins avui.

IV congrés nacional del PSPV-PSOE, fet a Alacant els dies 19, 20 i 21 d'abril del 1985. D'esquerra a dreta, Joan Lerma, Alfonso Guerra, Antoni Garcia Miralles i Albert Pérez Ferré en l'acte de cloenda. Quan arribà el vice-president del PSOE, tanquen files al voltant de Lerma i decideixen l'executiva que ha durat fins avui.

una actitud —“tenir el cap amb Felipe i el cor amb Guerra”— que algun sector del partit troba fins a un cert punt “esquizofrènica”. Un altre aspecte que potencia els canvis de Lerma és el seu ascens dins la política estatal, amb l'entrada, per primer cop, dins l'executiva federal, la qual cosa l'obliga a substituir alguns conceptes guerristes i a introduir paraules com ara flexibilització, obertura, moviments socials, diàleg...

Algunes fonts socialistes han volgut furgar en el temps per trobar-hi indicis d'aquest tomb. En fóra un exemple la inclusió d'independents en la renovació del Consell valencià

que el president portà a terme pel juliol de l'any passat, fet que busca la sintonia amb allò que ell creu que és el nou estil de fer política de Felipe González. Així, com més González s'escora cap al centre-dreta per plantar batalla al PP en aquest terreny, més Lerma actua també en aquest sentit al País Valencià.

El lermisme continua, més enllà del VII congrés del PSPV-PSOE, que tot just començava quan aquesta edició es cloïa. També Orwell continuava: “...un cartell de colors, massa gran per a interiors, havia estat enganxat a la paret. Representava simplement una cara enorme, grossa de més d'un metre: la cara d'un home d'uns quaranta-cinc anys, d'abundant bigoti negre i de trets rudement bells. Winston es dirigí a l'escala. (...) A cada replà, davant per davant de la caixa de l'ascensor, el cartell del rostre enorme mirava des de la paret. Era un d'aquells retrats executats de tal manera que us van seguint amb els ulls mentre aneu caminant. EL GRAN GERMÀ T'AGUAITA, deia la llegenda escrita al dessota”.

Joan Marí